Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 131. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 14-го ЛИПНЯ 1983 • ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JULY 14, 1983 No. 131. VOL. XC.

СТВОРЕНО ФОНД ДЛЯ ПОЖВАВЛЕННЯ БРАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТИ УНС

Джерзі Ситі, Н.Дж. — З Головної Канцелярії інформують, що Головний Уряд Українського Народного Союзу вирішив на своїх нарадах, які, як відомо, відбувалися у першому тижні червня ц.р. на відпочинковій оселі Союзівка, створити спеціяльний фонд у висоті 5,000 долярів призначений для пожвавлення братської діяльности в Округах і Відділах УНС.

Починаючи з 1-го липня ц.р., бюро братської діяльности, яке очолює Марта Кордуба, допомагатиме технічно і матеріяльно усім тим окружним управам і відділам, які в майбутньому розвиватимуть в себе братську діяльність, головною метою якої є в першу чергу поширювати інформації про УНСоюз серед молодшого покоління, яке в майбутньому може поповнити ряди членства УНС і постепенно перебрати в свої руки активність округ і відділів.

Бюро братської діяльности тому закликає округи і відділи організувати в себе окремі комісії для розгорнення діяльности. Така комісія, за узгідненням з управами, може вносити прохання про уділення фінансової допомоги зі згаданого фонду.

Управи округ і відділів не повинні ставитись байдуже до такої діяльности, яка, на думку Головного Уряду, стимулює працю не тільки союзових відділів, але також інших громадських організацій, які тісно співпрацюють з УНСоюзом. Зрештою, як усім відомо, Головний Уряд не від сьогодні підтримує матеріяльно різні громадські, студентські, наукові, молодечі та інші організації. Тільки в останніх чотирьох роках УНС видав на цю ціль 110,476 долярів. Тепер наспів найвищий час звернути більшу увагу на активність відділів і округ, що й було головним мотивом створення тимчасового фонду в сумі 5,000 долярів на один рік. Якщо така активність оправдається, Головний Уряд напевно збільшить висоту фонду.

Слід брати до уваги такі речі: багато старших членів УНС, зокрема сеньйорів мають проблеми різного характеру — в урядах соціяльного забезпечення та інших фінансових інституціях. Їм слід допомогти в цьому всякими засобами. В подібній ситуації знаходиться українська молодь, головно та її частина, яка не володіє або слабо володіє українською мовою. Є також багато підростків, які блукають одинцем і не належать до жадних українських молодечих організацій. Їм також слід допомогти знайти правильний шлях до української організованої спільноти.

Це тільки кілька прикладів, бо їх є напевно більше і їх на місцях напевно побачуть управи відділів і округ. У цій справі слід писати до: Marta Korduba, Ukrainian National Association, 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07302.

ВІДБУЛИСЯ ЗБОРИ БАТЬКІВСЬКОГО КОМІТЕТУ СПРИЯННЯ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

Вінніпег, Манітоба. — Річні загальні збори Батьківсього Комітету сприяння українській мові відбулися тут, 8-го червня ц.р., вибравши на президента Тараса Палія, який довгі роки був активний в розвитку англо-української двомовної програми навчання у Манітобі.

Тарас Прихітко, уступаючий президент, у своєму звіті підкреслив відданість усіх батьків справі двомовної програми і звернув особливу увагу на важливу ролю, яку відіграють в цьому федеральний та провінційний уряди, що забезпечило успіх двомовної програми та розвиток Батьківського Комітету сприяння українській мові.

Продовжуючи свій звіт, Т. Прихітко змалював відносини Батьківського Комітету з іншими українськими та неукраїнськими громадськими організаціями, особливо в ділянці навчання інших мов у Манітобі. Він підкреслив ролю Батьківського Комітету в створенні цього року Манітобської Асоціяції сприяння двомовній освіті та участь членів Батьківського Комітету в провінційних конференціях, де обговорено питання багатокультурности і навчання мов.

Т. Прихітко заявив, що департамент освіти провінції Манітоби погодився найняти додаткових працівників, щоб допомогти консультантові української мови Стефанії Юрківській у розвитку навчальних матеріялів для двомовної програми та що Видавнича спілка „Дзвін" буде мати перше право видати всі матеріяли для двомовної програми, які будуть приготовлені департаментом. Департамент освіти одночасно повідомив, що С. Юрківська вповні перебирає відповідальність за всі програми української мови в публічній шкільній системі.

Уступаючий президент Т. Прихітко заявив, що Батьківський Комітет має дуже добрі зв'язки з міністром культурних справ і історичних ресурсів та з міністром освіти, як і рівнож із урядовцями обидвох департаментів. Батьківський Комітет має дуже близькі зв'язки з Регіональним бюром федерального департаменту державного секретаріяту.

На найближчий рік передбачується включення п'яти нових дивізій у двомовну програму, що збільшить реєстрацію від цьогорічних 580 учнів до приблизно 850-900 учнів у 1983-84 шкільному році. Т. Прихітко закінчив свій звіт, дякуючи всім батькам та членам дирекції за відданість і тяжку працю.

Мирон Спольський, екзекутивний директор Батьківського Комітету сприяння українській мові, подав свій звіт, у якому він окреслив розвиток, що відбувся в організації у складі персоналу та фінансово. Протягом останнього року найнято чотирьох працівників завдяки субсидії провінційного департаменту праці. Є сподівання, що Батьківський Комітет зможе всі позиції затримати на постійно. Він далі подав звідомлення про працю, переведену у

(Закінчення на стор. 4)

КАРДИНАЛ ҐЛЄМП КРИТИКУЄ ЗАХІДНЮ ПРЕСУ

Рим, Італія. — Примас Польщі кардинал Юзеф Ґлємп критикував, у неділю, 10-го липня, західніх журналістів за їх політичні спекуляції під час подорожі Папи Івана Павла II до Польщі минулого місяця і заявив, що чужинці не повинні „пхати свій ніс" у польські справи.

„Світ політичної журналістики, спекуляції знову виявили себе зайвими. Засоби масової інформації часто подають викривлену картину життя так, що часто людина не знає, як поводитися з написаним", — сказав Ґлємп.

Кардинал Ґлємп також сказав, що його народ „показав, що, коли чужинці не пхають носа у справи Польщі, Церква з народом є здат на піднятися і піти шляхом її історичного покликання".

Потім Ґлємп додав: „Ми усвідомили, що справи не такі погані тому, що ми показали нашу велику готовість організувати відвідини Папи на національному рівні. Ми могли бачити велику єдність Церкви і народу".

В той час, коли Ґлємп у Римі говорив про єдність Церкви і народу, в самій Польщі військовий режим, роблячи неясні натяки на скасування обмежень військового стану, в дійсності продовжує, а в деяких випадках посилює, переслідування і розбивання цієї єдности.

Основною ціллю кампанії є інтелігенція: письменники, мистці, науковці, студенти, взагалі всі, хто може мислити, а тим самим не погоджуватися з беззаконням і брехливістю властей, всі ті, що підтримують „Солідарність" і виступають проти військового режиму генерала Войцеха Ярузельского.

Одні борються і активно виступають, інші чинять пасивний опір, а ще інші, не витримуючи важкої ситуації тікають за кордон.

В неділю, 10-го липня з Кальмара, Швеція, повідомили, що польський інженер втік до Швеції, вискочивши з яхти і припливши до шведського берега. Залога яхти кілька разів вистрелила по втікачеві, але він щасливо добрався до берега.

ЗСА ВИМАГАЮТЬ ЗВІЛЬНЕННЯ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ В ПОЛЬЩІ

Вашінгтон. — Згідно з повідомленнями офіційних осіб у Вашінгтоні і Варшаві уряд ЗСА повідомив Польщу, що він вживе заходів послаблення деяких обмежень і санкцій, накладених на Польщу після введення військового стану в грудні 1981 року, якщо польський військовий режим звільнить значне число політичних в'язнів.

Це повідомлення було передане повіреному у справах Польщі Здзіславу Людвічаку Лоренсом Іґелберґером, заступником державного секретаря для політичних справ, минулого тижня під час дуже важливої зустрічі між двома сторонами на протязі останніх місяців. Це повідомлення не вийшло з урядових джерел, але було схвалене урядом у вівторок, 12-го липня.

Надіючись заохотити польські власті провести деяку лібералізацію в наступні кілька тижнів, Адміністрація президента Роналда Реґена повідомила Польщу, що у випадку звільнення значної кількости політичних в'язнів, ЗСА погодяться приєднатися до інших західніх країн, членів так званого Паризького клюбу, і 29-го липня розглянуть перенесення на пізніший термін запізнену сплату польських боргів західнім країнам і тим самим дозволять Польщі знову брати позички в західніх банках.

Польща винна західнім урядам і банкам понад 26 більйонів долярів, з яких 11 більйонів винна урядам, а решту банкам. Американському урядові вона винна понад 2 більйони долярів.

Вашінгтон також зніме деякі санкції, накладені на Польщу 23-го грудня 1981 року після введення військового стану. Наприклад, будуть облегшені правила рибного лову в американських водах для польської риболовецької фльоти.

Як відомо, президент Роналд Реґен наклав певні санкції на Польщу два тижні після того, як польський лідер генерал Войцех Ярузельскі 13-го грудня 1981 року впровалив військовий стан в країні, скасував громадські свободи, арештував або інтернував тисячі політичних діячів і заборонив вільну профспілку „Солідарність".

Делеґація СУФА відвідала канцлера Австрії

У вівторок, 21-го червня 1983 року, точно чотири тижні після його інсталяції на пост нового канцлера Австрії д-р Фред Сіновац (зліва) в своєму бюрі приймає делеґацію Союзу Українських Філателістів Австрії (СУФА) в складі: Борис Ямінський — голова (посередині) і пані Стефанії Марцінгер — секретарка. Представники СУФА передали д-рові Сіновацові книжку „Відень 1683 — Козаки і Кульчицький" і пластинку українського хору при церкві св. ВМ. Варвари у Відні під управою проф. Андрія Гнатишина з українськими народними піснями. Б. Ямінський поінформував австрійського канцлера про українську частину святкувань з приводу 300-річчя визволення Відня від другої турецької облоги. Святкування заплановані на вересень цього року.

В Бо[с]тоні відзначать Тиждень Поневолених Націй

Бостон, Масс. (Щ.О.). — Заходом Комітету Поневолених Націй тут в середу, 20-го липня, в годині 12-ій вполудне, відбудеться на Фаунтейн Плаза маніфестація для відзначення Тижня Поневолених Націй. В програмі передбачені молитви, читання проклямацій, короткі промови представників американського політичного життя й мистецькі виступи.

Губернатор Майкел С. Дукакіс і посадник Бостона Кевін Г. Вайт проголосили тиждень від 17-го до 23-го липня Тижнем Поневолених Націй в Массачусетс і Бостоні.

Відзначення ТПН підготовляє постійний Комітет Поневолених Націй, до якого входять представники від організацій українських, литовських, лотишських, есстонських, кубинських, афганістанських, мадярських, польських і в'єтнамських. Крім переведення відзначення ТПН, комітет підготовляє інші зовнішні виступи, втримує контакт з федеральним, стейтовим і міськими урядами та пресою. Недавно відбулися Загальні збори, на яких вибрано Управу в складі: мґр Орест Щудлюк — голова, адвокат Богдан Р. Зозуля — заступник, Ізабел Ріверо-Арґуллес (кубинка) — секретар, Як Йогансу (естонець) — скарбник. До Контрольної комісії увійшли: Алексaндер Чаплік (литовець), Аріотідс Ламберґс (лотиш) і Айварс Оґа (лотиш). Крім О. Щудлюка і Б. Зозулі, до комітету від українців ще входять: адвокат Володимир М. Лупань, Дмитро Мельник і о. крилошанин Петро Оґірко.

ЗСА критикують повстанців в справі переговорів

Вашінґтон. — Офіційні особи Вашінґтону повідомили в понеділок, 11-го липня, що основною перешкодою для проведення переговорів між спеціяльним посланцем президента Роналда Реґена до Центральної Америки Ричардом Стовном і представниками сальвадорських повстанців була вимога останніх, щоб на цих переговорах був присутній президент Коста Ріки, в країні якого мали відбутися ці переговори.

Амбасадор Ричард Стовн повернувся до Вашінґтону і доповів державному секретареві та іншим високим представникам Адміністрації про свої зусилля, зроблені в Сальвадорі та Коста Ріці з метою проведення переговорів з сальвадорськими повстанцями.

Речник Державного департаменту відмовився від коментарів відносно місії Стовна, а сам Стовн також уникав зустрічі з представниками преси. Але інші офіційні особи повідомили, що повстанці висунули цілий ряд умов, серед яких була й вимога, щоб президент Коста Ріки Люїс Альберто Монхе був присутній в ролі свідка на переговорах.

В попередніх розмовах президент Монхе виступав посередником між Стовном і керівниками Демократичного революційного фронту Сальвадору, південного політичного крила повстанців. Через нього Адміністрація президента Реґена передала, що американська сторона відмовляється від третьої сторони на переговорах.

Офіційні представники ЗСА говорять, що повстанська група розділилася щодо єдиної постави відносно поставлених нею передумов, додаючи, що деякі керівники повстанців ставлять „важкі передумови". Це означає, згідно з думкою офіційних осіб, „небажання деяких лідерів повстанців мати переговори" всупереч загальній тенденції провести переговори без попередніх передумов.

Державний департамент заявив, що, не зважаючи на тимчасове відкладення переговорів, будуть зроблені нові старання, щоб вони відбулися приблизно через місяць.

В Америці

З'ЄДНАНІ СТЕЙТИ АМЕРИКИ висловили свою турботу з приводу поновних арештів в Чіле, зокрема ув'язнення трьох політичних лідерів, які домагалися більших прав для чілійського народу і зняття заборони діяльности для політичних партій. Режим Авґуста Піночетта почав останньо розправлятися жорстоко з опозиційними силами в країні, викликаючи застереження і протести в багатьох країнах світу.

СОВЄТСЬКИЙ СПОРТОВЕЦЬ на Універсіяді в Едмонтоні, Канада, зазнав тяжкого поранення в голову, вдарившись головою в дошку під час скоку з трьома оборотами в басейн. 21-річний Серґей Чалібашвілі знаходиться тепер в едмонтонській лічниці в критичному стані. Скок він закінчив, але вже в басейні загубив свідомість. Один із членів корейської делегації вскочив до басейну і витягнув совєтського спортовця з води. Лікарське консиліюм встановило, що Чалібашвілі потребує негайної операції і відповідальні совєтські чинники погодилися на неї. Операція тривала 40 хвилин, але лікарі-хірурги не дають гарантії, що пацієнт зможе повернутися до активної спортової діяльности і може мати фізичні труднощі взагалі.

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА Роналда Реґена взялася практично розв'язувати десеґриґацію високого шкільництва. Департамент справедливости, після довших майже однорічних неуспішних переговорів зі стейтовими чинниками Алабами, попросив федерального суддю розпочати формальний процес проти стейту, який ще досі стосує дискримінаційні практики у відношенні до неґритянських і пуерторіканських студентів і практикує двоподіл у шкільництві — для білих і чорних окремо. Неґритянські лідери з вдоволенням прийняли цю інформацію, але рівночасно заявили, що Уряд мусить зробити багато більше заходів, щоб оправдати свою дотеперішню байдужість до тієї справи.

РЕЧНИКИ УРЯДУ заявили, що високі службовці Федерального Бюра Інвестиґацій (ФБІ) намагаються отримати дозвіл на перегляд архівів Республіканської партії з виборчої кампанії в 1980 році, злепонованих у Стенфордському університеті. ФБІ має в пляні визначити спеціяльних урядовців в Каліфорнії, які переглянули б цілість матеріялу, що можливо допомогло б Департаментові справедливости встановити, як попали в руки республіканцям документація колишнього президента Джиммі Картера, який в той час був кандидатом Демократичної партії.

КОНТРОЛЬНІ ФЕДЕРАЛЬНІ чинники встановили, що у контрактах Пентагону є великі надужиття, роздута бюрократія, протекціонізм у підписуванні різних замовлень, марнотратство, невідповідне господарювання грішми платників податків. Для прикладу комісія подає такий наглядний випадок: звичайна тринчова сталева шрубка, яка на полицях крамниць коштує 67 центів, у бюрократичному процесі коштує 17,59 долярів в розчисленні з компаніями. Таких випадків комісія навела кількадесять, щоб показати надужиття фінансами і притягнути до відповідальности винних осіб.

БАГАТО ЗАКОНОДАВЦІВ, повернувшись з коротких вакацій до Вашінґтону, висловили своє незадоволення новою аферою викриття документів Джиммі Картера, перехоплених близькими співробітниками президента Роналда Реґена під час передвиборчої кампанії в 1980 році. Досі однак жаден ін законодавців не обвинувачує за це Президента безпосередньо, а тільки вимагають докладної перевірки тієї справи і покарання винних.

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА Роналда Реґена порадила стейтовим урядам скоротити видачу харчових купонів і видавати їх тільки конечно потребуючим особам і хворим, бо федеральні фонди призначені на цю ціль вичерпуються. Департамент сільського господарства зажадав від Конгресу призначення додаткових 1,2 більйона долярів для продовження цієї програми допомоги принаймні до кінця 1984 року, але покищо не відомо, як поставляться до цієї пропозиції Палата Репрезентантів і Сенат, які на прохання Уряду ведуть ощадностеву політику. Надій на схвалення більших сум покищо немає, бо президент Р. Реґен загрозив, що поставить вето на кожну додаткову ухвалу.

Появилося пластове видання про Великий голод

Ню Йорку, Н.Й. — Включаючись у загальне вшанування в цьому році жертв Великого голоду в Україні у роках 1932-33, пластова молодь відзначує ту сумну річницю не лише участю у загальногромадських імпрезах з того приводу, але також посвячує Великому голодові багато місця у своїй програмі.

Так під кличем вшанування жертв українського голодомору відбулося традиційне пластове Свято Весни для пластунів східнього побережжя ЗСА та з того приводу видана окрема одноднівка організаторів свята УПС і УСП „Чортополохи" і „Хмельниченки".

Надзвичайно дбайливо технічно оформлена одноднівка, на обкладинці якої поміщений загально прий[illegible] клич: „Згадаймо самі [illegible] іншим!", [illegible] за редакцією ст. плас[illegible]ки Катрусі Панченко. [illegible] тексті поміщена редакційна стаття про Великий голод, пояснення в англійській мові та відбитки з американської преси репортажу Томаса Вокера з 1935 року враз з усіма знімками та поясненнями до них.

Крім того одноднівка помістила заклик юначок Андреї та Олександри Тершаковців з 44-го куреня юначок в Нюарку, щоб пластуни інформували неукраїнське оточення про Великий голод — український „Голокост", що про нього світ так мало знає. При кінці одноднівки поміщено ще і „христословку" на тему штучного голоду в Україні, розв'язка якої вимагає від молодих читачів знання певних фактів про Великий голод.

В цей спосіб у тому виданні, зложеному самою молоддю, заторкнено різні аспекти Великого голоду, що в цьому році стоїть в осередку всіх дій і інформа[ції] вільної української спіль[ноти].

В Англії вийшла книжка д-ра О. Воропая

Лондон, Англія. — Минулого року в Англії у виданні автора д-ра Олекси Воропая вийшла 65-сторінкова книжечка англійською мовою „On the Road to the West" (Diary of a Ukrainian refugee, abridged version) („По дорозі на Захід, щоденник українського біженця).

У цій книзі автор описує їхню мандрівку під час Другої світової війни з України на Захід, а відтак остаточну їхню пристань — Великобританію. Тут подано також короткі автобіографії, із світлинами, д-ра О. Воропая і його, вже покійної дружини Валентини. Вкінці книжечки — перелік наукових праць д-ра О. Воропая на теми української науки і літератури.

Книжечку можна набути, написавши на адресу: Dr. O. Woropay, „Zakutok", 8 Glenfield Avenue, Wetherby, Yorkshire, England.

Потрібно помочі в індексуванні

Дейтон, Огайо. — Колекція Української Маріяни при Маріянській бібліотеці в Дейтонському університеті, що в останньому часі збагатилася численними експонатами, які стосуються культу Покровительки України Пречистої Діви Марії, відчуває гостру потребу безкорисної допомоги в індексуванні матеріялів.

Для цієї мети визначений час, з причин, незалежних від Української Маріяни, під час літніх вакацій — від 15-го липня до 6-го серпня, на який запевнене помешкання і харч для бажаючих допомогти ростові цієї унікальної колекції Української Маріяни при одному з найбільших у світі Марійських центрів.

Бажаючим пожертвувати свій час для цієї шляхетної мети слід телефонувати на кошт КУМ на число: (513) 229-4214 вдень, а вечорами і в суботи та неділі (513) 228-1738.

У світі

КИТАЙСЬКА „НАРОДНА ГАЗЕТА" писала в понеділок, 11-го липня, що китайські селяни масами покидають села і йдуть до міст у пошуках праці в легкій промисловості. Нова ліберальна політика дозволяє китайському селянству шукати кращого заробітку. Це пересування населення з сіл у міста створює нові труднощі: воно дещо пожвавлює легку промисловість, але занедбує сільське господарство. Основною причиною втечі селян з сіл є занадто високі податки, признає китайська газета. Багатозначним є сам заголовок статті в газеті. Він є цілком насторожуючий „Тривожний сигнал".

РЕЧНИК ЦИВІЛЬНОЇ ОБОРОНИ в Ріо де Жанейро, Бразилія, повідомив у понеділок, 11-го липня, що проливні дощі в південній Бразилії викликали небувалі повені, які забрали щонайменше 26 смертних жертв, а кількість утікачів залишених без даху над головою доходить до 200,000 в той час, як дощі продовжують падати з непослабленою силою.

СОВЄТСЬКИЙ СОЦІОЛОГ Юрій Рюріков опублікував у московській партійній газеті „Правда" статтю, в якій розглядає питання розводів у Совєтському Союзі та вплив того від'ємного явища на совєтське суспільство. Рюріков пише, що кількість розводів річно доходить у Совєтському Союзі до 950,000 згідно з офіційними даними, опублікованими в суботу, 9-го липня. Таке невідрадне явище насуває питання, чи сім'я не є приречена на загибель як суспільне явище в сучасному комуністичному суспільстві. Автор статті пише, що в Совєтському Союзі з 270 мільйонним населенням річно дібувається приблизно 2,7 мільйона одружень. Теперішня кількість розводів говорить про те, що одна третя з них кінчаються розводом. Інші опубліковані совєтські дані говорять, що розводи в европейській частині СССР доходять до 50 відсотків.

ПАЛЕСТИНСЬКА ПРЕСОВА служба Вафа повідомила в понеділок, 11-го липня, що президент Куби Фідель Кастро вислав спеціяльного посланця до головної квартири лідера Палестинської Визвольної Організації в Тунісі Ясіра Арафата, щоб він був посередником у переговорах про полагодження бунту деяких керівників Фата, основної партизанської фракції в ПВО, які повстали проти керівництва і стратегії їх лідера Арафата.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Мирова пародія

Американська преса обширно пише про „мирову місію" Саманти Смит — 11-річної учениці в публічній школі в Менчестері, Мейн, яку запросив совєтський президент Юрій Андропов на двотижневе „гостинне" перебування в СССР.

Андропов запросив Саманту після отримання від неї листа в якому ця учениця запитувала совєтського вождя, чи він справді хоче „завоювати" цілий світ, як це пишуть в американській пресі.

Покищо Саманта, у супроводі своїх батьків, збирає „лаври совєтської гостинности". Вона склала вінок цвітів у мавзолеї Леніна та оглянула Москву. За нею тягнеться хмара совєтських і закордонних кореспондентів, які записують кожне її слово, кожне враження чи опінію, які висловлює уже тепер „славна" американська учениця.

Її вбрано в совєтський дівочий піонерський однострій — біла сорочка з короткими рукавами та спідничка бірюзового (туркусового) кольору та шапочку-„пільотку" такого самого кольору, що спідничка. Одначе за порадою матері, Саманта не взяла червоної хусточки-краватки, тому що „червоний колір є символом відданости комуністичній партії". Першим етапом Саманти були відвідини літнього дівочого піонерського табору в Ялті. Там вона заприязнилася із 13-літньою Наташею Кірішиною з Ленінґраду, яка вчить Саманту розмовних фраз російською мовою. На прогулянковому пароході на Чорному морі, на приказ таборової команди, піонерки кидали в море пляшки з написами: „Ми хочемо миру до кінця нашого життя".

Вершком гостинности Саманти і її батьків повинна би бути зустріч з Андроповим, але досі ця зустріч щонайменше є спекулятивним здогадом.

Ціла ця подія із запросинами американської учениці Андроповим є трагікомічною фарсою, бо їхня ціль — ясна і очевидна: Москва хоче використати наївну американську дитину для антиамериканської пропаґанди, мовляв Совєтський Союз „хоче миру" і є готовим „знищити атомові бомби", але цього не зробить Америка!

Як відомо, президент Картер в одній зі своїх промов, сказав, що його дочка, Еймі, дуже „зажурилася" станом трагічного положення світу, якому грозить атомова катастрофа. Ми не знаємо, чому саме президент Картер зацитував слова своєї дочки — чи тому, щоб похвалити свою власну, хоч молоду, дитину за відчування тієї великої небезпеки, що її представляє атомова бомба, чи може він це зробив з інших, незнаних нам мотивів. На всякий випадок, вживання дітей, наче рупору, для передавання чужих ідей вважається неповажним та навіть неморальним.

Це саме зі Самантою Смит. Без огляду чи вона зустріне Андропова, чи ні, вона вже стала знаряддям совєтської пропаґанди; вона бо говорить лише про ці враження, які вона винесла з офіційних зустрічей, спрепарованих совєтським урядом.

Сподіваємося, що, не дивлячися на гучну пропаґанду, з приводу відвідин Саманти СССР, американська публіка сприйме її ревеляції як ентузіястичні оповідання дитини, яка раптом стала предметом міжнародного захоплення й уваги. Бо її захоплення відноситься лише до одної сторони медалі, бо — другої, яка з'ображує поневолення і нужду — їй не показали і напевно не покажуть.

У ДЕРЖАВНОМУ ДЕПАРТАМЕНТІ розглядають можливість продажу для Китайської Народної Респубіки в рамках ранішого договору більшої кількости нуклеарної технології для мирних цілей. Восьмичленна делегація китайців і така ж кількість американських представників, зокрема науковців з нуклеарної ділянки, розпічнуть свої наради у Вашінгтоні ще цього тижня. Американську делегацію очолює амбасадор Дейвид Кеннеді, а китайську голова наукової комісії в ЦК КПК Джей Вайвен.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — **Редакція.**

Володимир Левенець

ЯКОЮ ЦІНОЮ ЗДОБУТО ПОГОДЖЕНІСТЬ?

Пресові агентства світу повідомили, що конференція в Мадриді, яка вже ось три роки з перервами безплідно тягнеться у столиці Еспанії, скоро закінчиться і то здається з благословення комуно-московських імперіялістів, які чекали щоб Захід зрезигнував із справ так званого Третього кошика, а головно оборони прав людини в СССР й інших комуністичних країнах.

Конференція, як відомо, мала розглядати справи миру і безпеки в Европі та перевірити здійснення постанов Гельсінкської угоди, але вона перетворилась чи радше стала форумом взаємних обвинувачень і комуністичних випадів проти політики З'єднаних Стейтів Америки і їхніх европейських альянтів. У зв'язку з цією Мадридською конференцією, яка скоріше нагадує трагіфарсу, ніж поважні наради відповідальних політиків світу, у західній пресі вже почали появлятися нотки побоювання, пов'язані з із совєтською погодженістю на підписання заключного документу на базі еспанських пропозицій, які не включають справ Третього кошика, тобто справ оборони людини, виміни ідей між комуністичним і демократичним світами, вільної еміґрації, злуки родин, а тільки служитимуть як документація до названого документу. Ці справи, мовляв, рішатимуться на окремій конференції у Берні, Швайцарія в 1986 року, а документи слід включити у її підготову.

Згідно з інформаціями західніх дипломатів, навіть американська, раніше неуступчива делегація, яка дуже виразно домагалася включення оборони прав людини до кінцевого акту, готова зрезигнувати зі своєї ранішої вимоги, як то кажуть для святого спокою і для приспішення закінчення нарад. Комуно-московські представники, побачивши податливість західніх делегацій, поставили дальші вимоги, а саме, що Совєтський Союз й інші держави „соціялістичної співдружності" не мусять публікувати в себе тексту заключного акту.

Треба нагадати, що Гельсінкські постанови ще донедавна були життєвою іньєкцією для політики „мирного співіснування", якими заколихувався Захід і в тіні яких Москва розбудовувала свою мілітарну потугу, переганяючи в багатьох відношеннях ЗСА й інші країни вільного світу. Щойно Афганістан протверезив незрячих політиків Заходу і повернув їх знову до реальної дійсности, тобто постійної загрози для них з боку московських імперських чинників, які і досі не виреклися ідеї опанування цілого світу та встановлення своєї гегемонії над вільними народами.

Починаючи з 1975 року, ЗСА настоювали на цьому, що всі постанови Гельсінкських угод однаково важливі, від европейської безпеки і аж до пошанування прав людини і що виділення справ Третього кошика було б страшною несправедливістю для тих осіб, які цих прав позбавлені в багатьох країнах світу. Однак після майже трьох років тяжких і затяжних переговорів делеґація ЗСА, мабуть під тиском багатьох інших европейських країн і Канади, „подалися", зглядно зажадали від федерального Уряду зміни, щоб нарешті покінчити з цією коштовною і вичерпуючою аферою.

Політичні аналітики і спостерігачі цілком слушно запитують: якою ціною це сталося і чи кількакратні переговори державного секретаря Джорджа Шулца із совєтським амбасадором у Вашінґтоні Анатолієм Добриніном та поголоски про евентуальну зустріч на вершинах президента Р. Реґена і генерального секретаря ЦК КПСС й голови Президії Верховної Ради СССР Юрія Андропова, не є цьому причиною? Деякі коментатори кажуть, що на перешкоді відновлення дійсної співпраці ЗСА із Совєтським Союзом все ще стоять Афганістан і Польща. Інші, більш ліберальні кола на Заході мають навіть відвагу твердити, що мовляв, справа Польщі вже полагоджена у переговорах Папи Івана Павла II з прем'єрміністром Войцехом Ярузельским під час недавного перебування Папи в Польській Народній Республіці, а справа Афганістану є черговою справою, яка є у програмі між двома суперпотугами. Можна, очевидно сумніватися в арґументації західніх політичних спостерігачів, але такої можливости виключати не треба.

Щодо Гельсінкських Угод Москва, не зважаючи як закінчиться Мадридська конференція, зробила чимало помилок. Імперські лідери вважали, що вони збиратимуть тільки самі користі з тієї уваги, а тим часом вільнолюбні люди таки в середині імперії і численні визвольні сили в поневолених країнах, максимально її використали для боротьби із совєтським режимом. У СССР виростали, мов гриби по дощі, численні Гельсінкські групи, які на протязі кількарічної діяльности зуміли підірвати престиж режимних чинників і розголосити від-

(Закінчення на стор. 4)

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ
Редагує Лев Яцкевич

На порозі космічної війни

Від вичалення „Спутніка" до сьогодні, космічні перегони коштували ЗСА та Совєтський Союз приблизно 300 більйонів долярів. Вони принесли людству краще розуміння космології та встановили нову ролю людини у Всесвіті.

До речі, ми навчилися більше про Всесвіт за останнє чвертьсторіччя, ніж за всі минулі генерації. У надземних просторах кружляє сьогодні біля 2,000 штучних сателітів, з допомогою яких маємо можливість безпосередньо оглядати передачі телевізійних програм, таких, як олімпійські змагання, королівські весілля тощо з далеких заморських країн. Із допомогою сателітів передбачаємо погоду докладніше і на довшу віддстань часу; сателіти допомагають нам також у шуканні за новими джерелами нафти, вугілля та покладів металів.

На жаль, багато людей вважає, космічні досліди витратою грошей, які можна б вжити на важливіші потреби людей. В дійсності, самі тільки побічні продукти космічної технології збагатили безмірно життя людини такими винаходами, як мережа напівпровідників у ручних рахівницях чи стрічкових записниках, соняшні батерії для вирощування електричного струму, медичні інструменти для операцій мозку чи непричепливі сковороди для куховарення.

Але найбільш вагомий аспект космічної програми — це мілітарна оборона. Бо поряд, із сателітами для життєвих та мирних потреб, сателіти вживається також для мілітарної комунікації, розвідчих світлин мілітарних об'єктів, шпигунства, розкривання вичалу ракет та атомових експльозій.

Хоч цілий світ прагне миру, проте цілі штаби інженерів та вчених-дослідників, по обох сторонах залізної заслони, працюють над винаходами щораз більш досконалих та нищівних родів зброї, у виді міжконтинентальних балістичних стрілен, спроможних знищити кожне місто на земній кулі своїми гідрогенними, атомовими головками.

Балістичні стрільна, коли їх устаткувати ракетними підсилювачами, можуть бути унапрямлені проти кожного сателіта, що ними засіяний цілий надземний простір.

Сьогодні, щонайменше 75 відсотків комунікаційної системи Департаменту оборони ЗСА, пов'язані з комунікаційними сателітами. Інша група сателітів т. зв. „вчасного попередження" (early warning) стежать за несподіваною атакою ворожих балістичних стрілен, авігаційні сателіти допомагають літакам та підводним суднам установити з великою прецизією їх кожночасне положення в повітрі та під водою.

Тому, не зважаючи на те, чи ЗСА будуть включені у велику, чи малу війну, у конвенційний чи нуклеарний конфлікт, їх вислід буде залежний від інформацій отриманих із навколоземних мілітарних сателітів. З цього приводу, вони стануть першим прицілом для кожного агресора. Совєтський Союз, від часу вичалу „Спутніка", 25 років тому, зрозумів вагу мілітаризації своїх надземних просторів та їх оборони перед американським агресором. Звичайно, американці не сидять бездільно, але приготовляються також до космічної війни.

Як виглядатиме сценарій нуклеарної війни? Балістичні стрільна, не важливо чи вони будуть вистрілені з підземних сховищ (силосів) чи з підводних суден, приблизно перших 30 хвилин летітимуть у стратосфері балістичною траєкторією, щоб, вплигнувши в атмосферу над своїм прицілом, злетіти на нього з шаленою швидкістю, проти якого наземна оборона, практично неможлива!

Єдиним місцем оборони перед нищівною дією стрільна будуть надземні простори, в яких стрільно, в часі свого 30-хвилинного льоту можна буде теоретично знищити лейзерним проміннням. Лейзерні промені будуть унапрямлені компютером назустріч балістичним стрільнам, з одного або більше надземних сателітів. І тут сценарій переносить нас на терен дії космічної війни, яка, до певної міри нагадує нам космічну війну та нову фантастичну зброю, якою користується герой фільмової серії „Бак Раджерс". Чи така зброя уже існує? Навряд! Але хочеться вірити, що при високім рівні американської технології, вона стане дійсністю у найближчому майбутньому та зуміє врятувати людство перед ядровим голокостом.

Маючи те на увазі, Совєтський Союз працює день і ніч над системою власної зброї, спроможної знищити американські сателіти, зі заінстальованими на них лейзерними уладженнями. Ця зброя має назву „сателітний вбивник" (Killer Satellite). Згідно з інформаціями, поданими знавцем совєтської космічної програми Джеймсом Оберґом у недавно опублікованій його книжці „Червона зоря в орбіті", Совєтський Союз в останній декаді провадить інтенсивні досліди з першими прототипами тієї протисателітної зброї.

Щоб не залишитися позаду, секретар Оборони ЗСА Каспер Вайнберґер нещодавно зарядив збільшення бюджету на приспішення американських дослідів над побудовою широкої мережі сателітної лейзерної апаратури, спроможної протягом кількох секунд знищити кожне вороже стрільно унапрямлене на територію ЗСА. Як розвинуться справжні події, покаже найближче майбутнє, першої космічної війни.

Роман Барановський

УЧАСТЬ У МАНІФЕСТАЦІЇ У ВАШІНҐТОНІ — ПОКАЗНИК НАШИХ СИЛ

У зв'язку із запланованою акцією Крайового Громадського Комітету для вшанування пам'яті жертв Великого голоду в Україні в 1932-33 роках відбути Жалобну маніфестацію у Вашінґтоні в неділю, 2-го жовтня 1983 року, поширюються здогади, що у цій маніфестації візьме участь не більше 5,000 осіб. Очевидно, що коли мова про масовий здвиг, то така кількість далеко незадовільна.

Можливо, що такі скептичні поголоски спричинені тривогою про успіх маніфестації. Якщо це так, то воно добре, бо свідчить, що люди думають про цю справу і нею турбуються; однак треба вірити, що такі дещо песимістичні нотки не віддзеркалюють дійсного стану речей. Якщо велика українська громада в ЗСА взяла масову, майже стотисячною кількістю, участь на посвяченні пам'ятника Тарасові Шевченкові в 1964 році, а також виявляла і виявляє повне зрозуміння і своєю участю підтримувала і підтримує всегромадські акції при інших нагодах, а своїми мільйоновими пожертвами збудувала культурні надбання, — то і цим разом підтримає цю всегромадську акцію і масовою участю у Вашінґтоні задокументує своє зрозуміння для цієї важливої справи.

Молитовним всенародним здвигом у Бавнд Бруку 15-го травня 1983 року, що пройшов у екуменічному і соборницькому дусі з великим успіхом при участі 13,000 осіб, Крайовий Громадський Комітет започаткував заплановані ним всегромадські акції. Перед КГК чергове, ще більше важливе завдання: підготовити і перевести акції на терені Вашінґтону в неділю 2-го жовтня 1983 року, що призначені в першу чергу для неукраїнського світу.

Щоби гідно й достойно вшанувати пам'ять жертв Великого голоду в Україні, що їх склав український народ в обороні своїх національних і загальнолюдських прав, наша участь у Вашінґтоні 2-го жовтня мусить бути масовою. З одного боку — це буде показником наших сил, а з другого боку — ми мусимо гідно виступити перед неукраїнським світом, щоб „згадати самим і пригадати іншим" небувалий злочин червоної Москви супроти України, вказати на найбільший ґеноцид у світі.

Як кожна акція, так і ця вимагає від нас багато зусиль, великого вкладу праці, труду і посвяти. Але це необхідне, якщо ми дійсно хочемо дати доказ гідного пошанування жертв неповинних і жорстокою смертю замучених людей. Щоб зорганізувати та перевести спільними силами заплановані акції у Вашінґтоні, треба допомоги і підтримки нас усіх, членських організацій, громадських комітетів та громадян-українців доброї волі з усієї Америки. Це тим більше, що частина нашої громади, хоч складається з добрих і щирих патріотів, однак збаламучена своїми провідниками, виконуючи здисципліновано накази цих провідників, — як досі зачуваємо, — участи у цій маніфестації може не взяти. Треба однак сподіватися, що ці люди, переведуть ревізію свого становища і, розуміючи, яку велику кривду вони своєю неприсутністю на здвизі завдали б українському народові, як дуже пошкодили б українській справі, — участь у Жалобній маніфестації все таки візьмуть.

Наші старання і зусилля треба подвоїти, а то й потроїти, щоб запевнити успіх цій Жалобній маніфестації. Тож вже тепер треба негайно пожвавити акцію інформування людей про потребу їхати до Вашінґтону в дні 2-го жовтня, організувати автобуси, а з далеких сторін — літаки для поїздки, приймати зголошення, а також висилати замовлення на квитки на Меморіяльний концерт в Кеннеді Центрі, який почнеться о год. 3-ій по полудні після закінчення масової маніфестації, що запланована на год. 11 перед полуднем.

Також немаловажною справою є численна участь у концерті. Заля Кеннеді Центру має 2,700 місць. Комітет передбачає, що буде на концерті 300-400 осіб з неукраїнського світу, решта місць мусить виповнити українська публіка. Було б дуже сумно, якщо б заля під час концерту була напівпорожня. Ми не повинні до цього допустити. Віримо, що і мистецьку частину програми Жалобної маніфестації — Меморіяльний концерт у Кеннеді Центрі, найбільш репрезентативній залі столиці Америки, де виступають світової слави мистці й ансамблі, — прослухають з увагою численні українці, учасники маніфестації, а квитків — 2,700 — не залишиться ні одного непроданого. Програма концерту сама по собі якнайкраща. Наша присутність на Концерті свідчитиме про те, що ми шануємо наших мистців — співаків, музик, творців-композиторів, які своїми творами дали великий вклад у скарбницю культурних надбань і збагатили не тільки рідне, але й світове мистецтво.

Докладні інформації, включно із пляном доїзду до місць, де відбуватиметься Жалобна маніфестація, будуть подані в пресі, насамперед у „Свободі" і „Українському Тижневику". Слідкуйте за цими оголошеннями. Тому, що не лишилося вже забагато часу, — треба діяти швидко. Комітет надіється на всебічну співпрацю, допомогу і підтримку у спільному для нас усіх ділі.

Л. Дражевська

ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ У ЛЬВОВІ В ПЕРІОДІ МІЖ ДВОМА ВІЙНАМИ

(Доповідь Ю. Старосольського і спогад В. Качмара в УВАН у ЗСА)

У Ню Йорку, 17-го квітня ц. р. в Українській Вільній Академії Наук відбулась конференція з циклу „Львівські виклади".

Доповідь про судові процеси над українцями у Західній Україні під владою Польщі прочитав Юрій Старосольський, юрист за освітою, автор численних публікацій про совєтське карне право англійською і українською мовами. Перед Другою світовою війною, ще зовсім молодим, він працював в адвокатській канцелярії свого батька, Володимира Старосольського, видатного адвоката і ученого-соціолога.

Доповідач сказав, що віддавна Львів був центром Галицької України. Тут оформлювалися ідеї, які пізніше йшли на провінцію. У Львові були центральні органи політичних та інших організацій, були видавництва, з яких друковане слово розходилося по всій Галичині. У періоді між двома світовими війнами, у Львові один за одним відбувалися політичні процеси, за якими з великим інтересом стежили українці в усій Західній Україні. Вони читали львівську щоденну газету „Діло" і брали до серця рубрику, де під заголовком „У безконечній черзі" друкували хроніку політичних процесів, на яких судили українців. Ці суди були частокою життя Львова, ввійшли в його історію.

Підсудними були молоді українці, патріоти, романтики, що ризикували життям, протестуючи проти включення Галичини до польської держави і виявляючи незадоволення з політики польонізації супроти українців. У 1920 роках переважно судили членів УВО (Української Військової Організації), а від 1929 року до початку війни — членів ОУН. УВО створили у 1920-му році у Польщі колишні старшини українських збройних сил. Спершу це була позапартійна загальногромадська організація, яка вела підпільну і революційну діяльність.

У 1929 році Українська Військова Організація влилась до новоутвореної ОУН (Організація Українських Націоналістів), що стала найактивнішою політичною силою на Західній Україні і притягала молоде покоління: студентів і сільську молодь. Вона діяла в підпіллі і в 1929-39 роках провела ряд акцій, спрямованих проти польської влади, наприклад, напади на поштові станції, замахи на польських урядовців.

Майже двадцять років безперервно відбувалися судові процеси над молодими націоналістами, Юрій Старосольський нагадав про кілька з них, наприклад:

У 1922-му році судили українського студента Стефана Федака, який у 1921 році у Львові вчинив замах на львівського воєводу Грабовського, який їхав в автомобілі разом з головою польської держави, Юзефом Пілсудським. Підсудний був сином відомого українського громадського діяча, погляди якого були зовсім інші, ніж у молодого революціонера. Федак був засуджений на шість років ув'язнення.

У році 1929 була голосна справа вбивства куратора освіти Польщі Собінського, що було протестом проти польонізації українських шкіл. Судили сімнадцять молодих юнаків і дівчат. Двох засудили на смерть, потім змінили присуд на ув'язнення.

У 1932 році був голосний суд над чотирма учасниками нападу на пошту в Городку Ягайлонському. Підсудних обвинувачували в тому, що вони револьвером стероризували службовців і забрали три тисячі золотих. Дмитра Данилишина і Василя Біласа засудили на смерть і повісили, двоє інших дістали різні строки ув'язнення. У день страти Данилишина і Біласа в усіх українських церквах Львова дзвонили дзвони, в церквах було повно людей.

Юрій Старосольський зупинився на постатях українських адвокатів, які на політичних процесах обороняли молодих українців. Жадний з них не був однодумцем членів Організації Українських Націоналістів. Вони не схвалювали терору, проте на судах обороняли молодих українців, як безсумнівних українських патріотів, що протиставилися політиці польського уряду і боролися за звільнення з-під панування Польщі.

Найвидатнішими адвокатами були Лев Ганкевич, Володимир Старосольський, Степан Шухевич і Мар'ян Глушкевич. Усі вони були громадськими і політичними діячами старшої ґенерації, з якими молоді революціонери не погоджувалися.

Лев Ганкевич і Володимир Старосольський були соціялістами. Ганкевич був діячем Української Соціял-Демократичної Партії, головою її проводу. Він був журналістом і співредактором періодиків соціялістичного напрямку. У своїх промовах на політичних процесах він не стільки обороняв підсудних, як нападав на польський уряд.

Володимир Старосольський, соціял-демократ, учений-соціолог і правник, університетський професор. Його блискучі промови на суді притягали численну авдиторію також польських суддів, журналістів і студентів-юристів. Часто він критикував польські закони і мав успіх. Одного разу він сказав, що саме існування ОУН є висловом трагедії, яку переживає український народ.

На процесі Біласа і Данилишина, яких суд засудив на смерть, Старосольський у своїй промові сказав, що їх батьківщина нещаслива, вона є в неволі. Він процитував польського письменника Стефана Жеромського, який писав, що поневолену батьківщину треба більше любити, як вільну. Старосольський згадав польських революціонерів, які в минулому боролися проти царської Росії так, як сьогодні борються проти Польщі українські революціонери.

Суд не завжди дозволяв такі промови. Бувало, що влада забороняла їх друкувати і газети виходили з білими смугами.

Після приєднання Західньої України до Совєтського Союзу, Старосольський став професором Львівського Державного Університету. Незабаром його заарештували і засудили на дев'ять років ув'язнення. Він помер від голоду у концтаборі в Сибіру.

(Закінчення на стор. 4)

Відбуваються пластові табори на Новому Соколі

І знову, як і минулих років, ожили новацькі курені пластової оселі Новий Сокіл діточим сміхом, а просторі лісові поляни вкрилися шатрами таборуючого юнацтва. На струнких маштах вгору злетіли прапори і сповістили всьому довкіллю, що українське пластове братство таборує. Погода чудова, гáряче; басейн манить чистою холодною водою. Окружна Таборова комісія під головуванням пл. сен. Маріяна Стасюка при активній співпраці господарського референта оселі Станислава Ващака, Володимира Бурди — члена управи оселі, і пл.сен. Богдана Пашковського — писаря управи, дбайливо приготовила оселю до відкриття таборів.

Відповідальною за приготування командного складу таборів і булав пл. сен. Анізія Коцик-Мандзій — член пластової Рочестерської станиці, референт таборів ОТК пластової таборової округи Новий Сокіл . Загальний стан таборів — 175 осіб. У тому: табір Юначок під командою пл. сен. Ліди Ласовської має 46 учасниць, плюс чотири особи в булаві; табір Юнаків, — комендант ст. пл. Мирон Рудницький, — учасників 41 плюс чотири особи в булаві; табір Новачок, — комендантка пл сен. Н. Коцик-Мандзій, — учасниць 24 плюс шість осіб булави; табір Новаків,— комендант пл. сен. Н. Кулинич,— учасників 23 плюс п'ять осіб булави.

Рятівнича залога басейну: Адріян Стасюк плюс два члени залоги. Спортовий референт таборів — ст. пл. Петро Стасюк. Лікарською опікою завідує д-р Александра Правак. Таборова перша поміч — пл. сен. Марта Стасюк.

Духовна опіка таборів: о митрат д-р Павло Івахів, парох української католицької церкви в Баффало, і о. Богдан Сенцьо, парох української автокефальної православної церкви в Баффало. Таборовою канцелярією, як і в минулому році, з вмілою професійністю завідує Дарія Завадівська. Таборова кухня під зарядом пл.сен. Оленки Топорович, плюс чотири пані-кухонні, приготовляє смачну їжу пластовій дітворі і молоді. Функцію адміністратора таборів сповняють: в першому тижні пл.сен. Маріян Стасюк, в другому — пл. сен. Василь Мандзій, в третьому — Тарас Шепелявий.

Короткі пластові літні табори на Новому Соколі є можливими тільки завдяки жертвенній, безкорисній праці небагатьох осіб з Пластприяту, пластового Сеніорату і кількох старших пластунів і юнаків місцевої станиці. Ентузіястом пластового таборування на Новому Соколі є пл.сен. Михайло Лялька, активний громадянин і випробуваний приятель цієї оселі, член Рочестерської пластової станиці. Різні таборові удогіднення завдячує оселя місцевому підприємцеві Іванові Іскалові, кожночасно готовому помогти пластунам технічно і фінансово. До меценатів Нового Сокола належать панство д-р А. Правак і д-р Т. Правак, які крім лікарської опіки над таборами не забувають теж про фінансові потреби. Завдяки цим ентузіястам і іншим пластове таборування на оселі веде успішно управа Нового Сокола.

Богдан Пашковський

Шостий З'їзд земляків Тернопільщини на Союзівці

У 81-му числі „Свободи" з 30-го квітня повідомили ми наших шановних земляків Тернопільщини про те, що товариський З'їзд відбудеться на Союзівці 10-го і 11-го вересня. Пригадуємо, що кожен учасник З'їзду платить лише 36 дол. (канадські тернопільці платять згідно з офіційним курсом валюти). **В цю ціну входять нічліг, снідання, обід і вечеря-бенкет.** У наступному повідомленні у серпні ми подамо ціну реєстраційної оплати для старших, сеньйорів та молоді до 18-го року життя.

Довідуємося, що наші земляки сприйняли повідомлення про наш З'їзд з великим ентузіязмом і захопленням. Інж. Вацик Василь, голова комітету канадських тернопільців у Торонто, організує два автобуси на Союзівку, бо в одному усі не помістяться. Він привезе на З'їзд третій том нашого регіонального збірника „Шляхами золотого Поділля". Книжка має 850 сторінок і об'ємом удвічі більша за попередні два томи. Ціна книжки 35 американських або 40 канадських долярів. Багато наших земляків ще не склали у своїх пожертвах на видавничий фонд вистачаючу суму, щоб одержати книжку, тому прохаємо, якнайшвидше доповнити цю вплату. З уваги на те, що перший том вже давно вичерпаний, управа Земляцького Об'єднання „Тернопільщина" перевидала його у Філядельфії. На З'їзді можна буде його одержати по зниженій ціні. Крім цього, залишилося ще понад 200 примірників другого тому.

З приємністю повідомляємо, що д-р Роман Мороз погодився проводити З'їздом. Ярослав Климовський, член управи ОМУС-у, журналіст і рецензент, вже приготовив мистецьку програму З'їзду. Він керуватиме тією програмою. З'їзд радо привітає представників нашої преси та уповноважених представників регіональних комітетів. Письмові привіти прохаємо висилати на адресу управи Союзівки, зазначуючи при цьому: „З'їзд Тернопільців" на конверті.

У серпні помістимо у „Свободі" останнє повідомлення та подамо офіційну програму відкриття З'їзду після полудня та вечірню мистецьку програму. Ще раз прохаємо скоріше замовляти кімнати на Союзівці найдалі до кінця серпня, щоб управа Союзівки на час все приготовила. Адреса Управи Союзівки: Soyuzivka, UNA Estate, Foordemore Rd., Kerhonkson, N.Y. 12446, tel.: (914) 626-5641.

Богдан Остап'юк
референт преси

Денвер відзначив роковини Великого голоду

Зорганізований дня 12-го березня ц.р. із усіх діючих на терені Денверу організацій Громадський комітет довго і солідно готувався до відзначення 50-річчя роковин плянованого і переведеного совєтською владою голодомору в Україні.

Жалобні відзначення почалися 6-го травня, коли після полудня відбулися переслухання у сенаті і конґресі стейту Колорадо. Переслухання перевели, о. прот. Володимир Ситниченко, парох УПЦ, д-р Іван Овечко, — обидва очевидці трагедії голоду 50-років тому, і д-р Богдан Винар. Сенатори і конґресмени одержали відповідну літературу.

В травні вислано листи до губернатора Л. Лама і визначних осіб стейту Колорадо. В неділю, дня 15-го травня ц.р., у церквах обох віровизнань були відправлені Святі Літургії і панахиди з проповідями. Усі українці Денверу і околиць одержали гарно оформлені запрошення на Жалобну академію; ці запрошення підготували і оформили референт зв'язків і інформацій Юрій Мошинський і англомовний секретар Данило Желем.

Дня 19-го червня у просторій залі „Жіночого клюбу" відбулася зорганізована імпрезовим референтом Андрієм Івашком Жалобна академія. Вміло прибрав сцену Петро Олексієнко. Мисткиня Ала Мосійчук намалювала великого розміру символи-образи. Академію відкрито американським славнем. При фортепіяні Зеня Коритко. Парох УПЦ о. прот. Володимир прочитав зворушливу молитву в пошану замучених страшною смертю понад семи мільйонів українців і в намíренні кращої долі для рідного народу.

Інж. Евстахій Кравчук, голова Громадського комітету, привітав присутніх на залі отців, чисельно зібраних громадян, сенатора стейту Деніса Ґеллаґера, подякував членам Комітету за співпрацю і оголосив про Жалобну маніфестацію, яка відбудеться дня 10-го вересня ц.р. перед Капітолем стейту Колорадо. Одноквилинною мовчанкою присутні вшанували жертви голоду. Проклямацію губернатора Р. Лама відчитала студентка Марта Орицин. Отримані від конґресменів і сенаторів листи відчитав студент Матвій Івашко. Головну промову виголосив д-р Іван Овечко. Промовець, досконалий знавець справи, дав присутнім повний образ трагедії українського народу у 1932-1933 роках. Історія знає навмисне винищування сотень тисяч і мільйонів людей в концентраційних таборах та в таборах полонених, але не було випадку в історії людства, як це сталося 50 років тому в Україні. Хто ж ці жертви? — питав доповідач — політичні діячі, противники режиму? — Ні, це звичайні селяни... Згадуючи пам'ять мільйонів невинних жертв, українці, що знайшли волю і добробут у волелюбній Америці, хочуть у цю річницю геноциду в Україні висловити свою пересторогу для добра й самого існування вільного світу , щоб він пізнав на долі нашого народу в Україні ту небезпеку, що її несе з собою московсько-комуністична експансія всьому світові.

У п'ятій точці програми дует „Встає хмара за Лиманy" (слова Т. Шевченка, композитор Ємець) виконали солістки Марія Кротюк і Барбара Завадович. Декламацію „Присяга" продеклямувала Надія Вінич. Зеня Коритко відіграла на фортепіяні „Українську Думку" Леонтовича. Вірш „Не забути" рецитувала Марія Кротюк. Коротке слово виголосив сенатор Деніс Ґеллаґер. Сенатор виявив знання політичного стану українського народу у Совєтському Союзі.

На закінчення виступив ансамбль бандуристів під керівництвом Оксани Мошинської. Бандуристки: Барбара Завадович, Бетсі Желем, Леся Коритко, Марта Орицин. Співали: Марія Кротюк, Ждана Федущак, Валя Орицин. Бандуристки виконали чотири пісні: „Ой у полі могила", народну пісню; „Сирітку", муз. Григорія Китастого; „Ой, горе тій чайці" аранж. Григорія Китастого, і „Молитву за Україну".

Жалобну академію закінчено співом національного гимну.

Громадський комітет у Денвері зорганізований відділом УККА.

Школа Українознавства при парафії св. Володимира в Чикаго

Навчання в школі українознавства при українській православній парафії святого Володимира в Чикаго закінчено в неділю 12-го червня. Вранці учні з батьками та учителями були на Службі Божій. Учні-дівчата школи проспівали під час відправи в церкві „Отче наш" та „Боже Великий, Єдиний" під керівництвом Марти Стадник.

Програма закінчення шкільного року поділялася на три частини: обід, офіційну частину та мистецькі виступи. Директор школи Олексій Коновал привітав учнів і їх батьків та учителів з закінченням шкільного року, звернувши увагу, що вони, батьки й діти, заслуговують на спеціяльну увагу і похвалу. В Чикаго за останнім переписом населення записалося українцями 12,020 осіб, а в передмістях 12,292 особи. Виходить, що в Чикаґській метрополії є 24,312 осіб. Але тільки невелика кількість родин посилає свої дітей до шкіл українознавства.

Учням, що мали впродовж року дуже добрі оцінки з усіх предметів і поведінки, видано похвальні грамоти. Ними є: Ірка Бузина, Надя Дудич, Христя Рачкевич, Галя Косогор, Марко Міскевич, Аріяна Ленгдон, Валя Дудич, Анатолій Коновал, Ніна Василів, Люба Галкин, Ніна Стайфел, Мотя Пошиваник, Надя Галкин, Надя Заяць, Ліза Кашуба, Маруся Шкребець, Павло Пошиваник, Рая Карасейчук та Андрій Финко.

Десяту, останню клясу, цього року закінчили з добрим та дуже добрим успіхом Віра Бєлаяц, Лариса Завертайло, Міля Ляхів, Рая Карасейчук та Андрій Финко. Учителі, що їх вчили: Наталка Коновал, Дора і Олексій Пошиваники та О. Коновал вручили абітурієнтам на сцені свідоцтва, кінцеве клясне спільне фото та „сертифікет оф ачівмент". Анатолій Дорошенко, головний контролер УН Союзу, разом з привітом переслав абітурієнтам чеки на 25 долярів від УНСоюзу. Для заохоти до дальших студій О.Пошиваник, заступник президента, та Павло Олексюк з „Самопомочі" вручили випускникам банкові книжечки з вкладеними на їх конта більшими сумами грошей.

Учнів, батьків та вчителів вітав голова парафії Святослав Личак від парафії та духовного опікуна школи о . Федора Білецького, який після тяжкої серцевої операції виздоровляє. Від 12-го Відділу Українського Золотого Хреста вітала колишня учителька цієї школи Ольга Семчишин та подарувала для шкільної бібліотеки книжку Уласа Самчука „Втеча від себе". Проф. Мирослав Семчишин, голова іспитової комісії, закликав учнів далі пильно продовжувати працювати над собою. Шкільну мистецьку частину, точки якої заповідала Мотя Пошиваник, розпочали учні нижчих кляс співом під керівництвом Марти Стадник, учительки співу. Різні кляси виконали ряд дитячих пісень до слів авторів з України на тутешніх.

Члени юного ансамблю ОДУМ-у відіграли дві інструментальні речі, а цілий ансамбль бандуристів ОДУМ-у під керівництвом Олексія Пошиваника виконав три пісні. Одну з них „Встає хмара" до слів Т. Шевченка присвятили жертвам голоду 1933 року. Учень 9-ої кляси Анатолій Островський виконав на гітарі „Польонез" та „Етюд" М. Джуліні. Дівочий ансамбль української православної парафії св. Андрія, з яким працює Галина Карасейчук виконав „Дівчата україночки", „Понад Прутом" та „Через поле широкеє". Йому акомпаньював на фортепіяно Андрій Карасейчук.

Абітурієнти (зліва): Рая Карасейчук, Міля Ляхів, Андрій Финко, Віра Бєлаяц та Лариса Завертайло.

Тяжку річ „Байда" Гната Хоткевича добре відіграли члени ансамблю бандуристів ОДУМ-у Мотя і Павло Пошиваники та Анатолій Островський.

З найбільшим захопленням сприйняли присутні виступ трьох матуристок — Лариси Завертайло, Раї Карасейчук та Віри Бєлаяц, які з чуттям, гарною вимовою, милозвучно виконали такі пісні: „Карпати", „Гаєм зелененьким" та „Ясени" К. Кривенького. Їм акомпаньював А. Карасейчук. Г. Карасейчук вручено подарунок від Управи школи та Батьківського комітету, який очолює відданий школі Степан Чупейда, за її десятирічне вчителювання.

Око

Відбувся курс бандуристів—інструкторів

З рамени Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка, у співпраці з Товариством Українських Бандуристів, в днях від 27 до 30-го червня ц.р. в Пармі, Огайо, відбувся чотириденний курс для бандуристів-інструкторів. В курсі взяло участь 28 осіб, віком переважно від 16-ти до 30-ти років. Крім перерви на обід і вечерю, учасники слухали виклади і працювали з бандурами від 9-ої ранку до 10-ої вечора.

Григорій Китастий, диригент Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка, для зразку різноманітности українських музичних творів, представив твір Л.Ревуцького. Після двох вечорів розучування, Китастий пояснив учасникам, що такі твори уживаються не для пересічної публіки, але лише в колах академіків.

Петро Гончаренко, адміністратор Капелі Бандуристів, представив і пояснив різні стилі бандур та способи грання на них. Крім грання київського стилю, що всі учасники вміють, Гончаренко показав та провів лекцію способу грання харківським-полтавським стилем.

Викладачами були також інші члени Капелі Бандуристів й учителі гри на бандурі: Віктор Китастий—референт молоді Капелі, Микола Дейчаківський—інструктор Школи Бандури в Ню Йорку, та Ігор Махлай, який недавно видав два збірники для початківців і середнього рівня бандуристів. Тепер він готується до видання інших збірників. (За інформаціями можна звертатися на число телефону 1-216-843-8353).

До організування і переведення цього курсу також причинилися Юліян Китастий і Марко Фаріон, члени Капелі Бандуристів. Зірка Шокалюк, учителька музики народної школи, представила методики музичного навчання, включно з методикою д-ра Сузукі.

Найбільше викладів дала Таня Рябокінь. Вона демонструвала зразки й провадила лекції вищих технічних можливостей гри на бандурі та провадила лекції про українську народну музику, фолкльор і символізм в українських піснях. Таня є керівником ансамблю „Троїсті музики" в Міннеаполісі і регулярно виступає професійно на крайовій публічній радіопрограмі „Prairie Home Companion" (наступний виступ тих музик буде в суботу вечером, 13-го серпня.)

На запит—хто були її учителі гри на бандурі—Таня відповіла, що початки дав батько, який сам навчився, а решта—це найкращих знавців підручники та вправи і грання, грання. Найкращі підручники на полицях і найкращі учителі не поможуть, якщо музикант не буде вправляти.

Частиною курсу були також вправи диригування й індивідуальні виступи кожного учасника перед своїми колеґами та дискусія і критика над кожним виступом і диригуванням.

В останній день Григорій Китастий запросив всіх учасників курсу до себе „під яблуню" на товариський вечір. Тут у відпруженій атмосфері після чотирьох тяжких днів праці були жваві дискусії, обмін думок та різні плянування дальшої праці. Г. Китастий прагадав молодим бандуристам, що українська мова є законом для кожного бандуриста, що українську пісню, українську думу, кобзу, бандуру не можна відірвати від української мови. Він дав признання тим, що вживають українську мову і заохочував далі розвивати її.

Курс відбувся в будинку Визвольного Фронту, який на тиждень відпустив його. Курсанти ночували в гостинних домах місцевих бандуристів; зокрема хати Г. Китастого і родини Махлаїв були заповнені бандуристами. Декому захотілося ночувати у шатрах „під яблунею", аж поки дощ їх не загнав до хати. В кухні, як можна сподіватися, працювали матері бандуристів—пані Лис і пані Махлай, яка і близько півночі вдома ще годувала зокрема „тих, що ще ростуть".

Не раз на язик приходила пісня „Зібралися всі бурлаки до рідної хати, тут нам любо, тут нам мило"... „Але ж ми не бурлаки!"—запротестувала Таня. „Ми—бандуристи..." „Ой, ні,—ви не тільки бандуристи, ви є цвіт України, ви є кобзарі, ви несете у світ нашу думу, нашу пісню...",—додав Григорій Китастий.

О.Пошиваник

В ПЕРШУ ДУЖЕ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого
БАТЬКА І ДІДУСЯ

бл. п. проф. д-ра

ЮРІЯ МАЧУКА

будуть відправлені

ПАНАХИДИ

в українському православному катедральному соборі св. князя Володимира в Чикаґо, Ілл., 16-го липня 1983 р., о год. 6:30 веч.;
в Свято-Андріївській українській православній церкві у Вашінґтоні, Д. К., 17-го липня 1983 року, о год. 11-ій ранку.

Про молитви за спокій душі Покійного просять:
доньки —
ЗІРКА ЦИМБАЛІСТА
ОРИСЯ НОВОСІВСЬКА
з родинами

В ШОСТУ РІЧНИЦЮ ЖОРСТОКОГО ЗЛОЧИНУ-ВБИВСТВА
нашого Найдорожчого і Незабутнього
ЧОЛОВІКА, БАТЬКА, ДІДУНЯ І ШВАҐРА

бл. п.

ДМИТРА ЛЕВЧУКА

буде відправлена

ПАНАХИДА

в понеділок, 18-го липня 1983 р., перед полуднем біля могили, на цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Про молитви за душу Покійного просить
ІРИНА ЛЕВЧУК з Родиною

В ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого
МУЖА, БАТЬКА, ШВАҐРА І ДІДУСЯ

бл. п.

ВОЛОДИМИРА ЛЕСИКА

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ з ПАНАХИДАМИ

в суботу, 16-го липня 1983 р., о год. 8-ій рано в українському католицькому крайовому соборі Пресв. Родини у Вашінґтоні, Д. К.;
у неділю, 17-го липня 1983 р., о год. 11-ій рано в українській католицькій церкві св. Духа у Честері, Па.;
у четвер, 21-го липня 1983 р., о год. 5:30 по пол. в українській католицькій церкві Успення Божої Матері у Берíссо, Арґентина.

Просимо про молитви за спокій душі Покійного.

Дружина — ЕВФРОЗИНА з родиною

✝

З глибоким жалем повідомляємо
Родину, Друзів і Знайомих тут і в Україні,
що дня 7-го липня 1983 р. відійшла у Вічність
на 82-му році життя
наша Найдорожча МАМА І БАБУСЯ

бл. п.

МОТРЯ КАНЕВСЬКА
з родини ЗЕЛЕНЮКІВ

Великим горем прибиті:
син — ІВАН з дружиною ГІЛЬДОЮ
внуки: ЕФІ з мужем і правнучкою ДЖЕНІ,
ПЕТРО І ТАНЯ з мужем
дочки в Україні: ТАНЯ ПОПЧУК
І ГАЛЮ ШАХОВАЛОВА
дев'ять внуків і шість правнуків

ПАРАСТАС відправлено 8-го липня 1983 р., о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин, Юнійон, Ню Джерзі.

ПОХОРОН відбувся в суботу, 9-го липня 1983 р. СЛУЖБА БОЖА була відправлена в українській православній церкві Св. Вознесіння, Мейпелвуд, Н. Дж., настоятелем о. Іваном Наконечним, а опісля на цвинтарі Галівуд, Юнійон, Н. Дж.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

На Союзівці успішно закінчився тенісовий табір

Д-р І. Флис, Ю. Прокопець і В. Квас (справа) відвідують тенісовий табір.

Союзівка. — 56 хлопців і дівчат у віці від 11 до 18 років відбули тут від 19-го червня до 1-го липня ц.р. 15-ий з черги тенісовий табір, засвоївши теоретичне і практичне знання білого спорту та набравши фізичної тугости у підготовці до інших літніх таборів.

Крім групових лекцій тенісу, програма включала щоденні біги, руханку, теоретичні лекції, а також розвагові вечірки, висвітлювання спортових фільмів, турніри у трьох заавансованих групах тощо. Таборовики також втішались всіми іншими влаштуваннями Союзівки, зокрема бассейном, футбольною і відбиванковою площами. Погода дописала, бо тільки один день падав дощ, який придався на відпочинок.

Табором провадили, як в усіх минулих роках, Юрій Савчак і Зенон Снилик, а їм допомагала Арета Ракоча. Молодшими асистентами були талановиті молоді тенісисти Адріян Кутко та Таня і Ліда Савчаки.

Табір відвідали головний предсідник УНСоюзу д-р Іван Флис, головний радний Володимир Квас і управитель оселі Юрій Прокопець. Вони короткими словами вітали таборовиків і заохочували їх користати з усіх інших літніх програм на Союзівці.

У кінцевих днях табору відбувся турнір у трьох групах: двох середніх і одній заавансованій за системою кожний з кожним. У заавансованій групі перше місце здобув Петро Телюк, а друге і третє Юрій Федорук і Андрій Романишин. У середніх групах перші місця здобули Адріян Федик і Юстин Сай, а другі — Марко Чума і Наташа Липкань, треті — Гю Рейні і Михайло Липкань. Всі вони отримали нагороди під час кінцевого бенкету.

Нагороди найкращих таборовиків отримали: Муся Левицька, Діяна Малоні, Доріян Юрчук і Гю Рейні.

Табір закінчився у пополудневих годинах в п'ятницю, 1-го липня.

Св. п. Олександер Цинкаловський

У краківських щоденниках з'явилася коротка жалобна оповістка про упокоєння 19-го квітня і похорон Олександра Цинкаловського. Не стало дослідника передісторії західньоукраїнських земель.

Народився св. п. О. Цинкаловський 9-го січня 1898 року у Володимирі, вчився в Ковлі, а закінчив середню освіту в Казані, де опинилися під час Першої світової війни як біженці його батьки. Юнаком цікавився історією Волині, а повернувшись до Володимира, де вчителював п'ять років у тоді ще українських школах, вглибився у минувшину цього прадавнього міста.

Вписавшись на відділ Православного Богослов'я Варшавського університету, обов'язкове навчання він поєднав з вивченням археології у архівах і музеях Варшави.

Своїм знанням звернув на себе увагу наукових установ і йому було запропоновано працю у Державному музеї. Це дало йому нагоду відвідувати у наукових скерованнях Полісся і Волинь. Своїми знахідками на цих обширах Цинкаловський збагачував збірки Наукового Товариства ім.Шевченка і Національного Музею у Львові.

Така співпраця посилилась, коли св. п. О. Цинкаловський отримав становище директора Краєзнавчого музею у Крем'янці. Після Другої світової війни опинився він у Кракові, де працював заробітково у „Домі книги".

Відрізаний новими державними кордонами від Полісся і Волині, свої досліди він спрямував на Лемківщину і йому завдячуватимуть дослідники культури тієї землі вирятування в описах, світлинах та історичних дослідах багатьох пам'ятників церковного будівництва і народнього мистецтва.

Одначе найцінніші знахідки його датуються передвоєнними роками, коли він виявив багато незнаних пам'яток з найрізніших передісторичних культур та раннього середньовіччя,— між ними десятки селищ, городищ і могил-курганів. У тих роках він складав і вкінці опрацював археологічну мапу Волині і Волинського Полісся з точним позначенням пам'яток культур трипільської, стяжкової, лійкового посуду, доби бронзу, раннього заліза, римської доби тощо.

Піскові узгір'я ріки Бугу і урвища його правого берега зберегли такі несподівані скарби, що Цинкаловський зміг потвердити доказами давні припущення про існування великої Надбужанської культури. Волинське Полісся у своїх вивітреннях також постачило дослідникові пребагатий матеріял палеолітичних і неолітичних осель та палеонтології.

Як визнаний авторитет, Цинкаловський був діяльним учасником археологічних з'їздів у Києві, Львові, Ленінграді і Варшаві. Талановитий доповідач, він виступав також на наукових з'їздах і засіданнях, але лише незначна частина його доповідей була опублікована. Усього видруковано понад дві сотні наукових статтей Цинкаловського та кілька сотень його популярних публіцистичних і літературних творів.

Член наукових товариств (між ними НТШ та польського Археологічного), О. Цинкаловський визнався активністю, вміщуючи свої праці у „Записках" НТШ й інших українських журналах та у таких фахових польських, як „Вядомосці археологічне" та „З отхлані вєкув". На його праці зустрічаються покликання й у підсовєтських виданнях. Українською мовою у Варшаві в 1961 році були опубліковані його „Матеріяли прадавнини Волині і Волинського Полісся", за кордоном— „Старовинні пам'ятки Волині" (1975), а посмертно вийде його великий „Краєзнавчий словник Волині і Волинського Полісся", де зібрано біля 5000 гасел.

Невеликий гурток друзів відпровадив 22-го квітня ц.р. на вічний спочинок невтомного працівника. Поховано його на православному Вольському кладовищі у Варшаві. Осиротіла і немічна дружина, помічник у його творчому житті, залишилась сама у їхньому помешканні в Кракові пильнувати пребагатої рукописної спадщини та книгозбірні її покійного чоловіка,—так як пильнувала його у довгі тяжкі роки мучливої недуги.

І. К.

Помер інж. Богдан Дубик

У Трентоні, 21-го березня обірвалося ще одне українське життя: помер відомий громадський діяч інж. Богдан Дубик.

Життєвий шлях сл. п. інж. Б. Дубика розпочався на Зеленій Буковині, в її столиці Чернівцях, яка в час його народження (6-го березня 1920 року) після довгого періоду приналежности до Австро-Угорської монархії, попала під „опікунчі крила" нашої не завжди для нас ввічливої сусідки Румунії. Там жили його батьки: державний урядовець Осип і Марія, з дому Молдаван. Крім Богдана в цій українській родині були ще два брати: Роман, який загинув у 1943 році вояцькою смертю в лавах УПА, й Володимир, який разом зі старенькою матір'ю живуть сьогодні в Румунії.

Після народної школи Богдан навчався в кадетській школі, де перейшов вишкіл пілота; під час воєнних подій він служив у румунській армії. У 1942 році поселився в Коломиї, де рік пізніше одружився з Ольгою Касіянівною, дочкою Марії й Теодозії Касіян.

Маючи за собою основний військовий вишкіл, у 1944 році св. п. Богдан зголосився добровольцем до Першої Української Дивізії УНА (тоді ще тільки „Ваффен Дівізіон Ґаліцієн"). З наближенням большевицького фронту разом з родиною подався на Захід і проживав на різних етапах в Німеччині до часу переселення до ЗСА. Від 1949 року по кінець свого життя проживав з дружиною й синомодинаком Яремою, своїми шваграми й тестями в Трентоні, Н.Дж., працюючи на фабриці холодильників. По закінченні додаткових студій з обсягу економії й рахівництва й одержанні диплому інженера-економіста, займався побічною працею „паблік аккаунтанта", а з виходом на емеритуру відкрив у Трентоні власне підприємство під назвою „Богдан Дубик Аккоунтінг Сервіс", яке з успіхом провадив до смерти.

Живучи в Трентоні 33 роки, він ніколи не стояв осторонь від громадської діяльности. У 1949 році разом з іншими новоприбулими імігрантами був співосновником парафії св. Йосафата і разом з родиною прикладним довголітнім членом цієї парафії. Разом з іншими був він співосновником і членом ООЧСУ і СУМА. Оснував він теж станицю Братства кол. Дивізійників і був довголітнім її головою та найближчим співробітником сл. п. генерала Павла Шандрука, який помер у Трентоні 15-го лютого 1979 року. За почином і співпрацею св. п. Богдана Дубика 1954 року в Трентоні імпозантно відзначено 10-річчя Бою під Бродами. У вільних хвилинах від щоденних зайнять сповняв він обов'язки члена Дирекції місцевої Кредитової Кооперативи „Самопоміч" і як професійний рахівник провадив фінансову господарку цієї Кооперативи. Був він членом Українського Народного Союзу і місцевих відділів ОУА „Самопоміч", СУК „Провидіння", „Народної Помочі" та платником національного датку УККА.

Як уродженець Буковини, св. п. інж. Б. Дубик належав до Українського Академічного Козацтва „Запороже" в ЗСА і як побратим сповняв різні функції в цій корпорації; був членом і американських професійних організацій. Він був глибоко віруючою й релігійною людиною і спільно з вірною дружиною Ольгою дав синові д-рові Яремі основне релігійне й національне виховання вдома і в місцевому осередку СУМА, в якому виростала й виховувалася також його невістка Наталка Мацканич, що подарувала дідові й бабуні двох внуків: Адріяна й Ларису. Д-р Ярема Дубик є сьогодні многонадійним лікарем-гінекологом в Джерзі Ситі, Н.Дж.

Похоронні обряди над св. п. інж. Б.Дубиком відбулися в похоронному закладі Кошека-Портера й у парафіяльній церкві св.Йосафата; тлінні останки спочили в родинному гробі на Св. Андріївському цвинтарі в Савт Бавнд Бруку, Н.Дж. Під час Парастасу й Панахиди по Спочилому, яку відправив парох церкви св. Йосафата о.д-р Василь Макух, у похоронному заведені св. п. Б. Дубика прощали: полковник І УД УНА інж. Михайло Ліщинський від Головної Управи Братства Дивізійників, Михайло Дзюбас від Організацій Визвольного Фронту й Іван Р. Костюк від Родини, друзів і приятелів.

Почесну стійку при відкритій домовині з дивізійним прапором сповняли товариші зброї: сотник Василь Сердюк, Михайло Кузів і Ярослав Чучук та п'ятичленна делегація членів філядельфійської станиці під проводом голови Ярослава Палатайка. На Свято-Андріївському цвинтарі, після опечатання труни й стрілецької пісні „Видиш, брате мій", з похиленим над домовиною прапором, останній салют Спочилому віддав Ярослав Чучук. На заупокійній тризні, яка відбулась і яку приготовили членки трентонського відділу ОЖ ОЧСУ у співпраці з церковним сестрицтвом, останні прощальні слова сказали: М.Дзюбас, Зенон Федорович й І.Р.Костюк, який на прохання Родини сповняв обов'язки упорядника похорону. Від родини усім і за все подякував швагер Спочилого д-р Теодозій Сенздік. Молитвою за спокій душі Покійного, що її провели на тризні о. протопресвітер Богдан Желехівський і о. д-р В. Макух, розпочато й закінчено тризну.

Іван Р. Костюк

Якою ціною...

(*Продовження зі стор. 2*)

сутність прав людини в СССР. Крім того вони розкрили всю забріханість кремлівських лідерів, натаврували терор і то дуже часто ціною втрати власної свободи. Наприклад, тотальна розправа режиму з цілою Українською Гельсінкською групою, не злякала інших їхніх послідовників і не припинила, хай і зменшеної, діяльности руху спротиву.

Немає навіть сумніву, що Заходові бракує концепції, твердої і виразної у боротьбі з комуністичною концепцією Москви. Перебіг Мадридської конференції, шпигунські диверсії СССР на Заході, Афганістан, Центральна Америка, зокрема поведінка Москви і Куби в Нікарагуа і Ель Сальвадорі — наглядні цьому докази. Існують вже сили на Заході, які розуміють ці проблеми, але вони все ще залишають на боці совєтську систему поневолення народів СССР і можливість розвалу імперії та її розподіл на національні держави. Однак початкові кроки в тому напрямі вже зроблені і це позитивні познаки звороту на правильні шляхи. Зрештою–це єдина альтернатива, бо іншого вибору немає, якщо вільний світ хоче залишитися вільним і забезпечити свою майбутність.

Відбулися збори...

(*Закінчення зі стор. 1*)

вербуванні учнів, про адміністрацію, приготовлення навчальних матеріялів та про зв'язок з іншими групами.

Тарас Палій, уступаючий скарбник, представив фінансове звідомлення за 1982-83 навчальний рік, що наявно виявило швидкий розвиток Батьківського Комітету.

Мирослав Трач подав звіт і пропозиції Статутової комісії щодо змін у статуті та правильнику Батьківського Комітету. Всі зміни було прийнято зборами.

Від Номінаційної комісії звітував Василь Балан. В додатку до Т. Палія були вибрані до нової дирекції Батьківського Комітету наступні особи: Роман Єренюк —заступник президента; Леся Швалюк — секретар; Вейн Танчук — скарбник; Марко Гнатюк — голова комітету вербування учнів; Лорейн Гнатюк — голова комітету садочків; Боб Гарлов — голова комітету збірки фондів; Тарас Прихітко колишній президент; Павло Станицький — представник Клюбу українських професіоналістів та підприємців у Вінніпегу. Інші члени дирекції будуть номіновані кожним Батьківським Комітетом під час річних зборів, які відбуваються у вересні кожного року.

Вибрані до Дорадчої ради: Надя Костишин-Бейлі (департамент культури історичних ресурсів), Василь Балан (депаратамент державного секретаріяту), д-р Борислав Білаш, Кон Ґеник (президент Клюбу українських професіоналістів і підприємців у Вінніпегу), д-р Манойло Лупул (директор Канадського Інституту Українських Студій), Теодор Ґловацький, Джордж Маршал (президент Манітобської асоціяції шкільних радних), Стефанія Юрківська (консультант української мови департаменту освіти), Ернест Цісерський, Ростислав Суровий, Марта Романяк-Длугош, Андрій Сірий, д-р Одарка Троцька, д-р Денис Глинка, д-р Наталія Апонюк (директор Канадського центру українських студій при Манітобському університеті), д-р Броніслав Ґорський й Іван Новосад (президент Централі Комітету Українців Канади).

На позицію директора оголошень призначено Володимира Кулика, а Івана Петришина вибрано правним дорадником. Мирослав Трач буде головою статутової комісії, що буде складатися з одного представника від кожного Батьківського Комітету. Номінаційна комісія на новий рік буде під головством Т.Прихітка і з членсвтом Олі Фуги Марусі Костишин, д-ра Юрія Столярського, Василя Балана, Євгенії Куско і Тараса Палія, як члена з уряду.

Т. Палій був головою Батьківського Комітету англо-української двомовної програми в шкільній дивізії Ривер Іст протягом останніх двох років і був скарбником та координатором вербування учнів в управі центрального Батьківського Комітету.

Закриваючи засідання, новообраний президент Т. Палій і Василь Балан, предсідник зборів, висловили подяку від імени всього членства уступаючому президентові Т. Прихіткові, який був першим президентом організації. Промовці ствердили, що розвиток організації та двомовної програми відбулися завдяки провідній ролі, яку відіграв Т. Прихітко.

Політичні процеси...

(*Продовження зі ст. 2*)

Адвокат Маріян Глушкевич був відомим русофілом, т. зв. москвофілом. Отже ідейно він був дуже далеко від молодих націоналістів, яких обороняв. Проте він був за справедливість і, як доброго адвоката, його притягали до участі у найважливіших політичних процесах.

Степан Шухевич, мабуть з усіх адвокатів, був ідейно найближчий до підсудних. Славився своїм умінням розбивати обвинувачення і докази, доводити алібі підсудних тощо.

Юрій Старосольський відзначив, що в обороні українців, яких судили на політичних процесах, виступали також українці — члени польського сойму, хоч вони належали до інших політичних партій, ніж підсудні. Був громадський комітет допомоги українським політв'язням. Їм носили передачі. У Львові була демонстрація дівчат з передачами у руках.

З спогадами про своє перебування у польській в'язниці виступив Василь Кармар, у минулому активний член ОУН. Він сказав, що на початку тридцятих років, до Львова почали приходити вістки про голод у „Радянській Україні", про те, що з наказу комуністичного уряду з України вивозили надмірну кількість зерна. ОУН інформувала про голод країни Західньої Европи; Червоний Хрест хотів допомогти, але совєтський уряд не дав дозволу. ОУН надрукувала летючки про голод і поширювала їх. Польський уряд провів масові арешти молоді, підозріваючи їх у приналежності до ОУН. Був заарештований і Качмар, сидів у тюрмі в Перемишлі. Йому та іншим в'язням, привезеним зі Львова, закидали виготовлення відозв. Слідство тривало майже цілий рік.

Відбувся перший в Перемишлі політичний процес. Виступало кілька українських адвокатів, серед них Володимир Старосольський. Кілька жидівських і польських адвокатів прийшло слухати його промову.

Старосольський відзначив, що треба відрізняти політичні і юридичні аспекти судової справи. Треба розмежовувати суд і уряд. Де немає суду, там немає держави.

„Сьогодні, це політичний процес, — сказав Старосольський, — але на ньому не може бути національно-політичних пристрастей, лише право". Звертаючись до присяжних,він сказав: „Ви любите Варшаву, а ми любимо Київ. Ви любите Краків, а ми — Львів. Якщо Україна впаде, то і Польщу придавить. Не судіть суворо тих українських юнаків".

Василь Качмар пригадує, що промова Старосольського була блискуча і базувалась на праві. Суд засудив Качмара та інших підсудних на різні терміни ув'язнення.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 17-го ЛИПНЯ 1983 р.

Кліфтон, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 64-97 Відд. від год. 1 до 3 по пол. в залі церкви Св. Марії на Washington вул. у Кліфтоні. Проситься чл. на збори та забрати свої дивідендові чеки. — Ів. Бурний.

Пассейк, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 42-го Відд. о год. 2-ій по пол. в УНДомі при 237 Hope Ave. Проситься взяти участь. Приєднуйте нових членів до УНСоюзу. — В. Марущак, рек. секр.